

Svenska Canada = Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 31.

LÖSNUMMER 10 CENTS

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 31 Maj, 1923.

LÖSNUMMER 10 CENTS

No. 22

WALTER BULYEA & CO.
Blishepic Stucco Board and Stucco.
Blishepic Indestructible Coloured
Stone Dash.
Innan ni bygger, betrakta "Stucco"
arbetet vid 139 Niagara Street.
80 Lombard St. - Winnipeg

Budgeten antagen — liten majoritet

De progressiva amendement nedröstas med stor majoritet.

Reciprocitet med Förenta Staterna önskas

Finansminister Fieldings sjuittende budget, framlämnad i sitt förändrade skick, accepterades den 23 maj med åtta rösters majoritet, efter den ena dagars strid med en del dramatiska scener utspelade i parlamentet. På grund av den jämstyrka, som de olika partierna under striden uppvisat, hade gallrierna följts av en nyfiken folkmassa. Kvadrerna voro också överfyllda av sådana, som kunde få tillträde.

De progressiva amendement erhöi endast ett röster, medan 162 kastades emot. Emot amendementet röstade alla liberaler med undantag av A. B. Hudson, South Winnipeg, samt alla konservativa, med tillökning av A. W. Mill, Independent, och två progressiva från B. C. McBride och Hemphrey. För amendementet röstade resten av de progressiva, samt de ovannämnda A. B. Hudson och A. R. McMaster.

Huvudförslaget erhöi endast 114 röster för och 166 emot — alltså 52 rösters majoritet.

Vid dagens öppnande hopsammanträdde premiärminister King budgetens innehåll som följer:

- 1) Ingen skatteökning;
- 2) En substantiell sänkning i många saker;
- 3) En betydlig reduktion med avseende å socker;
- 4) En 50-procentig ökning i brittisk preferens; Å alla artiklar som komma genom kanadensiska hamnar;
- 5) Återupptagande av reciprocitetsunderhandlingarna med Förenta Staterna.

Han sökte framhålla, att det var en budget, som ville leda till frihandel och sänkning av levnadsomkostnaderna.

Finansminister Fielding genomträdde senare Arthur Meighens oppositionsförklaring gentemot budgeten, samt övergick till reciprocitetsfrågan. Canadas befolkning intog idag en annan ställning gentemot ett reciprocitetsfördrag med Förenta Staterna än vad den gjorde 1911. I det liberala partiets namn, förklarar jag att vi "äro i favor av reciprocitet med Förenta Staterna", sade Fielding. "Vi äro stolta över att förklara inför Canadas parlament, äro vad än dess öde må bli, det liberala partiet vill stå fast vid att åstadkomma ett reciprocitetsfördrag med Staterna, så snart en rättvis och acceptabel överenskommelse kan göras".

Spöstraff-historiens efterspel

Walter Higginbotham anklagad för mord i första graden.

Spöstraffet avskaffas i Florida.

Floridas senat antog den 12 maj en bill om avskaffandet av spöstraffet i statens straffanstalter för en tid av två år som ett experiment. Den beredade lantbrukskommisariaten att genomföra lagen, men bestämde icke något straff för utskottet att så göra. Representanthuset antog samtidigt en bill, som avskaffar kroppsstraffet för alltid och bestämmer straff för dem, som övertråda lagen därpå.

Den bill, som förbjuder spöandet av straffångare i staten, blev slutligen antagen den 15 maj, då senaten med 13 röster mot 13 avlog att till försvad behandling upptaga sitt beslut att bannlysa piskan.

Senaten gav den 15 maj befällning, att countydomaren B. F. Willis i Leon county skall avskaffas för dryckenskap och tjänstefel. Det var som bekant sedan, som ådömdes Martin Tabert tre månaders fängelse, emedan han skaffat sig friskjuke med ett bantag ett kortare stycke.

Sheriffen J. R. Jones i Leon county, en av huvudmännen i Tabertsaken, påkändes den 14 av federalpolitien, anklagad för sammanslagning och bortförande av personer. Jones hade, så som vi förut meddelat, föregående lördag i Alabama tillstått föregående lördag av en federal grandjury i Pensacola ställts under laga åtal, jämte superintendenten William Fisher vid Putnam Lumber Co. och spöfogden Walter Higginbotham, i tjänst hos samma firma. Distriktsadvokaten Cubberly gav order om att icke utfärdas greppningsordern mot Higginbotham, förrän anklagelsen mot honom för mordet på Tabert behandlades vid statens domstolar. Sheriffen Jones frigavs mot \$4,000 borgen.

Spänningen är stor i Lausanne

Brittiska Medelhavsflottan i de östra farlederna.

Både Grekland och Turkiet protesterar

Situationen i Nara Östern var i lördags eftermiddag f. v. enahanda som förut. Någon förståelse syntes man ej ha kommit till mellan Turkiet och Grekland. Under veckans lopp ha ölkartade meddelanden inkommit, som gävo vid handen att den flentiska stämningen var oförändrad. Omkring den 23 kom ett sensationellt meddelande att turkarna sprängt en bro, som förbinder Adriaopel med Karagatch, och som är bygt över Maritza-floden. Denna rapport visade sig emellertid senare oroad, men fortfarande en sådan eventualitet är stor, ty det lär vara allmänt antaget, att turkarna underminerat broen, som därför när som helst kan sprängas i lufte.

I ungefär samma tid inkom meddelande till de grekiska och turkiska delegaterna vid konferensen i Lausanne, att den brittiska Medelhavsflottan erhöi orders att koncentrera sina operationer till de östra Medelhavsvatten. Detta har framkallat protester från såväl grekerna som turkarna. Grekerna anser denna demonstration riktad mot turkarna, medan turkarna hålla före, att den är avsedd som en protest mot Grekland.

Turkiet fastade samtidigt de brittiska delegaternas uppmärksamhet vid det faktum, att en grekisk flotta laborerar utanför Dardanelernas, vilket framkallat stor oro i Konstantinopel. Turkarna protesterar häremot.

Ett meddelande av den 25 maj förklarar, att den situation, som Lausannekonferensen har att möta på grund av striderna mellan Grekland och Turkiet fortsätter att vara synnerligen kritisk. Alla delegaterna erkänna, att allting hänger på huruvida Turkiet är villigt att gå med på grekernas förslag. Grekerna ha erbjudit Turkiet staden Karagatch i stället för den kontanta summan på turkiska fördrar. Man hoppas att situationen skall kunna räddas genom territoriella koncessioner. Ismet Pasha har emellertid kommunicerat med Angoras regeringen, och denna synes inlagda villigt till några eftergifter. De ha förklarat, att dess ombud skall insistera på kontanta reparationsbetalningar. Ismet Pasha har emellertid uppmannat sin regering att taga saken under nytt övervägande.

Såväl Venizelos som Ismet ha varit i underhandling med Jugo-Slaviens ledare för att finna ut vilken ställning de intaga. M. Jovanovitch, dess delegat, har förklarat, att de skulle önska se en fredlig uppgörelse, allendestund Balkanstaterna äro i stort behov av fred.

ADELSMAN DÖDAS I GEORGIA

En kontrarevolutionär rörelse har nyligen upptäckts.

Prinsar och generaler — offer.

Den 25 maj kom meddelande från Moskva att femton notabiliteter, alla av dem vor prinsar, generaler och adelsmän, ha avrättats på grund av en upptäckt av en kontrarevolutionär komplot i Georgias sovjet republik. Namnen på de avrättade äro onödiga, men det säges att de intagit en framstående ställning i rörelsen.

De kontrarevolutionära rörelserna i Georgia påstås ha börjat tidigt i början av 1922 med en sammanslagning av fem icke-bolsjeviska partier och en allmän resning var avsedd att äro rikt i början av september. Konspiratorerna säges ha varit i förbindelse med M. Gordani, d. g. georgiansk premier, M. Teoretelli, en kabinetmedlem i Kerskesregeringen, och andra anti-bolsjeviker i utlandet, som lovat pengar och vapenunderstöd. Den äldre general Zulokede och Prince Andronikoff påstås ha varit bland ledarna. De kontrarevolutionära hade ingåt förbund med bagdithövdinger Chelokeeff, men komplotten misslyckades och ringledarna arresterades.

Det påstås, i sovjetkretsar att mensjevernas centralkomité, vilken anklagas för att ha deltagit i konspirationerna, hade ställt i förbindelse med en onämnd brittisk överste, som i början av 1923 var i Georgia, men senare lämnade, med löfte att icke utgå hjälp och pengar.

Ett meddelande från Teheran säger, att ett tusentals personer döddes vid en jordbävning, som därstädes ägt rum.

Ryssland bereder sig för nytt krig

Tvingas att skydda sina 130 miljoner innevägnare.

Den italienske deputeranden Derst, som nyligen återkommit från ett besök i Moskva, har en hel del sensationella rapporter att avlämna rörande Rysslands framtida militära planer.

Han påstår således att Ryssland redan bereder sig på att företaga en militär offensiv mot västra Europa. Situationen är sådän att den tvingar Ryssland att lösslita sig från de järnbejor, som hota att strypa dess 130,000,000 innevägnare. Det kommer att bli en fruktansvärd konflikt, säger Derst, och framhåller nödvändigheten av att Mussolini garanterar att han ej kommer att inveckla Italien i de eventuella striderna.

I ett tal, som Leon Trotsky för några dagar sedan höll till sin armé i Moskva framhöll han med kraft att den ryska armén måste hålla sig beredd att möta alla eventualiteter. Det är tåmligen säkert att de revolutionära rörelserna i Europa efter det nuvarande stillståndet kommer att få en stormig vändning, men det kan ej heller bortseas, att imperialistiska krig och revolutionära uppror komma att pågå ej endast för månader och år, utan för decennier, försättande världen i allt svårare situationer. Det är därför nödvändigt att vi förbereda oss genom grundlig träning och fullt modern krigsrustning, innefattande även en fullgod luftflotta.

De övriga europeiska nationerna se naturligtvis inga planer från Rysslands sida att företaga en militär invasion av Väst-Europa. Ryssland följer endast de andras exempel, ty rustningar på alla ställen, särskilt vad beträffar luftarmén, som otvivelaktigt deloen i — nästa krig, ty att ett sådant kommer, betvivlas väl ej längre av någon.

Får egen representant i U.S.

Skall sända egen ambassadör till Förenta Staterna.

Rapporterna från Ottawa, att premiär King talat på att låta representera Canada i Washington, genom att sända en ambassadör till de förenta staterna, säges ett meddelande från Washington, att de förenta staterna har uttryckt sig för att de vill ha en egen representant i U.S. Man anser i dessa kretsar att det kommer att bli synnerligen betydelsefullt och av ömsesidigt värde, om de två länderna kunde självständigt upprätta sådana vänskapliga förhållanden. St. Lawrence vattenvägs fullbordande och andra liknande saker, som kunna komma på tal. Man tror för givet, att då Canada sänder en representant, det blir en sådan, som tillfullt förstår jordbruksförhållandena i Förenta Staterna och i Canada.

Belgien utarbetar ett nytt förslag

Beräknar 2,400,000,000 guldmrk från Tyskland i skadestånd.

Tobaksmonopol och exploatering av järnvägarna

Det meddelades för någon tid sedan att Belgien och Frankrike, som förut varit intimt förbundna då det gällde dess ställningstagande gentemot Tyskland, på sistida tiden varit oeniga i dessa frågor. Således vägrade Belgien att sända flera hjälptrupper till Ruhr. Denna diplomatiska brytning utvecklas dagligen. Åsikten var att i en snar framtid avhålla en gemensamt konferens för att besluta om de steg och mått, som borde vidtagas gentemot Tyskland, men av flera anledningar kan ej denna beäddade konferens äga rum ännu på ett par tre veckor.

Premier Poincaré har haft en mass av ursäkter att anföra. Under tiden har Belgien utarbetat ett ingående skadeståndsförslag, som tillställs Frankrike. Oroligheterna i Ruhr, orsakade av kommunalresningens darställe, har framkallat oro hos de belgiska regeringskretsarna, då man fruktar att de kunna ha allvariga påverkningar på dess egen arbetsklass, inon vilken strejker och missnöje en längre tid gjort ställningen allvarsam. Innehållet av den not, som av Belgien sänts till Frankrike är ej officiellt känt, men har i huvudsak läkt ut.

De ha beräknat att skadeståndsbetalningar till en minimisumma av 2,400,000,000 guldmrk skulle kunna erhållas från Tyskland genom införandet av monopol på tobak, socker och alkoholhaltiga drycker, samt genom de tyska järnvägarnas exploatering. Såväl monopolen som exploateringen av de tyska järnvägarna skulle utarrenderas av Tyskland till internationella syndikat, helt naturligt med avsevärt deltagande av de allierade. Det framhålls att skatten i Tyskland på rusdrycker är fjärdedelen av den som erlägges i Frankrike, medan skatten på socker är 8 proc. i England är skatten på socker 18 proc. och på tobak ungefär detsamma.

Vad järnvägarnas anbelangar, påpekar den belgiska noten, att då de tyska industrialisterna erbjödo sig att övertaga dem och operera dem som ett privat företag, de beräknade en vinst därav av en billion guldmrk. Från monopolerna beräkna de att de kunna få en inkomst av 900,000,000 guldmrk, vilken summa tillsammans med inkomsterna från järnvägarna och kolleveringarna komma att inbringa ovan angivna summa.

Frankrike synes f. t. ej hägast att ägva någon opinionsyttring rörande Belgiens förslag eller av ett möte med de belgiska ministrarna, tills det tagit del av tyskarnas nya reparationsförslag. Inga tecken tyda emellertid på att det ämnar ge efter på sina krav. Belgien däremot synes angeläget att åstadkomma en slutlig uppgörelse.

EN VACKER UTMÄRKESE

Friherre Erl. Nordenskiöld får Angranska priset.

Intendenten frih. Erland Nordenskiöld har erhållit det Angranska priset som utdelas av Nationalbiblioteket i Paris för det bästa arbetet om Amerikas etnografi, språk, arkeologi och upptäckthistoria, som utkommit under de senaste fem åren. Priset utdelas av 18 sakkunniga och fyra utländska forskare. Det arbete som priset belönas är serien: Comparative ethnographical studies, till stor del grundat på Göteborgs museums samlingar.

Det behöves knappast tilläggas att det är en synnerligen hedrande och säregen utmärkelse som sålunda kommer till den svenske vetenskapsmannen till del.

Frih. Nordenskiöld har förut utgivit ett flertal arbeten och förtätt en mängd uppsatser i biträdande ämnen. Bland hans böcker märkas "De sydamerikanska indianernas kultur", "Indianliv", "Indianer och vita", "Från högtjäll och urskog" m. fl. Han har företagit flera resor i Sydamerika.

Franska deputeradekamraren anslut sig till den tyska ockupationskontrakterna för juni månad.

Ockupationen i Ruhr har misslyckats, har Tardieu nyligen förklarat. Frankrike har erhållit 1,500,000 ton mindre kol i år än under motsvarande tid förlidet år.

EN UPPRÖRANDE OLYCKSHÄNDELSE

74 personer inbördras på skohus blir lägrnas rov.

Komedi blir tragedi.

En upprörande olyckshändelse timade för någon tid sedan i den lilla staden Cleveland, S. C. 8 mil från Camden i samma stat, då dess skolors lära i aska av en brand, som skördade icke mindre än 74 offer. Stadens skola firade sitt commencement, och bland högtidigheterna hade även inrangerats utförandet av ett lustspel "Stoney Brook", vilket i stället blev ett sorgespel av avvärdaste art.

Lustspelet skulle uppföras å en improviserad teater i skolornas övre våning. Omkring 300 personer, föräldrar och andra släktingar, samt vänner till eleverna i avgående klassen, voro samlade ända till trängsel i den lilla salen. Den första akten hade gått utan någon olyckshändelse. Under scenförändringen mellan första och andra akten hade fästet för en lampa, som hängde ovanför scenen innanför ridån, av någon anledning lossnat. Då andra akten börjat, föll lampan till golvet, oljan föll omkring, och elden kom lös samt fann rik näring såväl i draperierna å scenen som i de av oljan indränkta bräderna. Elden spred sig med förfärande hastighet, och inom kort stod byggnaden, som var av trä, i brand.

En verklig panik grep de närvarande. Alla försök att lugna de närvarande och kontrollera utrymmandet av salen i god ordning, voro förfänta. Alla rusade mot utgången. Det blev

Strejkupplopp i Gelsenkirchen

70,000 man ha gått ut på strejk i Gelsenkirchendistriktet.

Kommunistuppviglingar

Från Ruhr kommer meddelande om att i Gelsenkirchen kommunisterna uppviglat befolkningen och lyckats iscensätta en strejk bland arbetarna, som fått en enorm utsträckning. Rycka och tyska kommunister inträngde i distriktet omkring Gelsenkirchen i stort antal. De hade några dagar förut haft sammanträde i Bochum, då en generell resning planerades. Vid detta sammanträde skulle Karl Radek ha varit närvarande. Upproret började på så sätt, att de strejkande arbetarna började hemlösa butikerna och förklara dess lagvar beslagtagna, för att förse de avlidne med mat. Detta mötte en del motstånd, som så småningom artade sig till rätt svåra stridder.

Kommunisterna utsände organiserade skvadroner genom staden, vilka utförde sina offensiva rörelser på ett systematiskt sätt. Något effektivt motstånd kunde ej genast göras, på grund av att de franska ockupationsstyrkorna tidigare deporterat säkerhetspolisen. De franska trupperna gjorde ingenting för att förhindra upploppet. Så småningom uppträdde befolkningen till motstånd.

Senare meddelanden underriktar att fem personer dömdes och mellan sextio och åttio döddes sårades i konflikten mellan de strejkande och polisen. De strejkandes antal hölls uppgår till omkring 70,000. Antalet var 50,000 gruv- och kolarbetare, men även staj-arbetarna förmed sig med dessa, vad antalet steg upp till 70,000. Egentliga orsaken till strejkoroligheterna synes vara att priserna på livsnödheter stigit ofantligt under senaste tiden, i vissa fall med 200 proc., samtidigt med att markens köpkraft betydligt minskats. Bröd hade sålunda stigit med 200 proc., kött, potatis, smör och fettämnen med 100 proc. Lönerna hade däremot i vissa fall sänkts eller också stå på samma standpunkt. Under sådana förhållanden ansåg sig arbetarna nödgade att strejka.

Kommunisterna inom distriktet synes vara livaktiga och vilda rykten äro i omlopp om penningförändelser från Ryssland, vetoforsändelser och ävenså truppförändelser. Man tror att resningen i Bochum och Gelsenkirchen är försett till en allmän resning i Tyskland med avsikt att införa sovietregim. Kommunistorganet Den Røde Farnan publicerar en kungörelse till alla lokala organisationer för före den 10 juni i alla verkstäder, fabriker och andra anläggningar minst 100 man skulle organiseras som "fighting unit". Ett gemensamt möte för att diskutera den "ekonomiska och militära situationen" kommer också att hållas i början av juni och sista veckan i juni har åsidosatts för en "kamplund vecka".

Dusseldorf, den 26 juni. — Albert (Forts. å sid. 5)

Föreningen av internationalerna

Andra Internationalen och Wiener-Internationalen förenas.

Bekämpar fascismen.

Andra internationalen har under senaste dagarna hållit sitt sammanträde i Hamburg, och en amerikansk korrespondent säger att den på söndagen stärkte sina fronter både åt höger och vänster, nämligen mot fascismen och bolsjevismen, vilken senaste representanter av Moskvainternationalerna.

Vidare åstadkoms en sammanslagning mellan Andra internationalen och den s. k. Wiener- eller Österrikiska Internationalen. Det nya namnet blir Socialistiska världernationalen, eller Socialist's International of the World.

Den nya eller rättare sagt sammanslagna organisationen höll på måndagen som sådan sitt första sammanträde med omkring 1,000 delegater från nästan alla länder utom Ryssland. Även några ryska mensheviker närvaro och höllo edliga tal mot bolsjeviskerna.

Morris Hillquit, som är en av de amerikanska delegaterna, förklarade att sammanslagningen icke var ett "kärleksaktenskap", utan ett "praktiskt aktenskap".

Socialisterna anses nu vara mera eniga än de varit sedan köpenhamns-mötet 1910.